

УДК 216

Грицаюк Ю. – ст. гр. БП-21

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

ВИДИ ЗАПОВІДІВ В ДЕЯКИХ РЕЛІГІЙНИХ СИСТЕМАХ СВІТУ

Науковий керівник: професор Стоцький Я. В.

Hrytsaiuk Y.

Ternopil Ivan Pul'uj National Technical University

TYPES OF COMMANDMENTS IN SOME RELIGIOUS SYSTEMS OF THE WORLD

Supervisor: professor Stotsky Y. V.

Ключові слова: заповідь, мораль

Key words: commandment, morality

Перш ніж ознайомитися з видами моральних правил в різних релігіях світу варто зрозуміти, що ж таке заповідь? Заповідь — це релігійно-моральний припис, що даний Богом і складає основу більшості релігій, зазвичай це коротке повчання у вигляді викладу основних тез чи суворого правила поведінки, неухильного обов'язку.

Основу будь якої релігії складають певні основні моралі, заповіді, що вважаються встановленими надприродною силою — Богом, уявляються вічними і незмінними, ідеальними і абсолютними. Різні релігійні системи мають свої певні особливості, відмінності чи спільні ознаки моральних правил.

Еталоном моральної поведінки, морального ідеалу в християнстві є Бог, Ісус Христос, Богородиця, праведники, а також святість і богошанування. Християнське вчення про мораль ґрунтується на Десяти Заповідях Божих, одержаних Мойсеєм на горі Синай від Бога, а також Нагірною проповіддю Ісуса Христа з її дев'ятьма заповідями блаженства. Що відрізняє заповіді Декалогу від заповідей Блаженства? Якщо перші звучать як повеління, як Закон, мають заборонний підтекст і не визначають характер праведної поведінки, то другі переломлюються через душу людини, стають її внутрішнім моральним виміром. Ядром християнської моралі є зафіксована в Новому Завіті заповідь любові: “Люби Господа Бога всім серцем своїм і всією душою, і всією своєю думкою”; “Люби ближнього свого, як самого себе” (Мт 22: 37-40). Головне правило практичної моралі християнства звучить так: “То ж усе, чого тільки бажаєте, щоб чинили вам люди, те саме чиніть їм і ви. Бо в цьому – Закон і Пророки” (Мт 7:12) [1].

На відмінну від християнства, стержень якого тримається на всезагальній любові, іслам – релігія стриманості, покори. Характерною ознакою ісламу є його роль як соціального і культурного регулятора. В мусульманській спільноті всі сторони життя суспільства регламентовані релігією. Коран — джерело морального вчення. Для мусульман він є порадином і наставником віруючих у всіх життєвих випадках. Перш ніж визначити нормативне коло поведінки, іслам нагадує віруючому: «Ти цілковито належиш Аллаху, який все бачить і все знає, і ніщо, навіть вагою з порошинку, не заховано від Нього в землі і на небі. Він бачить тебе, де б ти не перебував і який би вигляд ти не мав. Ти можеш сховатися від будь-кого, тільки не від Аллаха. Ти можеш обдурити всіх людей на світі, але Аллаха обдурити

неможливо. Ти можеш перемогти будь-яку людину на світі, але не творця неба і землі. Весь світ може слідкувати лише за очевидними твоїми справами і мораллю, але обізнаному в потойбічному і явному відомі всі таємниці душі і серця. Які б справи ти не робив у цьому мінливому житті, ти неминуче зустрінеш свою смерть і постанеш перед Судом, де тобі не допоможуть ані адвокати, ані хабарі, ані благання, ані лжесвідчення, ані обман. У цей день твій Господь поставить точні терези і воздасть справедливо кожному зі своїх рабів за їх заслуги» — сказано в Корані. Опорою морального кодексу ісламу є страх перед Всевишнім, неминучість для людини відповідальності в загробному житті за своє земне існування та боязнь фатального кінця у вічному майбутньому [2, 103 с].

Юдаїзм – це класичний зразок національної релігії, поширений головним чином серед євреїв. У світовій культурі широко відомі заповіді іудаїзму (Декалог). Вони тісно пов'язані з ім'ям Мойсея. Це дійсно справжній етичний скарб, який приніс у світ іудаїзм. Основні ідеї цих заповідей зводяться до релігійної чистоти – поклонінні єдиному Богу, любові до нього і до соціально-праведного життя: шануванню батьків, суспільної справедливості та доброчесності. Проте в іудаїзмі існує і набагато більш розширений список заповідей, званих по-єврейськи мицвот. Таких мицвот налічується 613. Як вважається, це відповідає числу частин людського тіла. Цей список заповідей підрозділяється на два види: заборонні заповіді, числом 365, і наказові, яких всього 248. Загальноприйнятий в іудаїзмі список мицвот належить знаменитому Маймоніда – видатному іудейському мислителю [3].

Конфуціанство (власне жу цзя – “школа вчених книжників”) – найбільш впливова релігійно-філософська течія Китаю. Важливе місце в своїй системі надається концепції «Неба». Людина, обдарована «Небом» певними етичними якостями, повинна жити в злагоді з ними, з моральним законом (дао) й удосконалювати їх за допомогою навчання. Мета вдосконалення – досягнення рівня «благородного чоловіка» (цзюньцзи), який має 5 «шляхетних якостей»: Жень (людяність), І (обов'язок), Лі (норми поведінки), Чжи (знання), Сінь (вірність). Основою основ вчення Кун-цзи є поняття «лі» — норми благопристойної поведінки й мови, правила етикету та обряди. «Лі» — це весь «порядок речей у суспільстві, правлінні та обрядах». Управління народом — справа «благопристойних мужів» і монарха та його васалів. Підкорення «благородним мужам» — справа народу. Це — вічний принцип «лі» [4, 39-43 с.].

Отже, кожна релігія має певні особливості своєї моралі, заповітів, певних норм та правил релігійного життя. Здебільшого, вони засновані на засадах гуманності та людяності, миролюбстві та всеосяжній любові.

Список використаної літератури

1. Стоцький Я. В. Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя. Електронне навчання. Методика для студентів ТНТУ ім. І. Пулюя з курсу «Релігієзнавство», лекція №5.
2. Толстенко С.М. Курс лекцій з дисципліни “Релігієзнавство” (для студентів 1-3 курсів усіх спеціальностей академії). [Електронний ресурс]. – Харків: ХНАМГ, 2006. – 103 с. Режим доступу: <http://5fan.ru/wievjob.php?id=48227>.
3. StyleZhinki.ru журнал для сучасної жінки [Електронний ресурс].- рубрика «Особистість». - Іудаїзм: основні ідеї. Історія іудаїзму. Заповіді іудаїзму. – Режим доступу: <http://stylezhinki.ru/osobistist/7995-iudaizm-osnovni-idei-istorija-iudaizmu-zapovidi.html>.
4. РІСУ - Релігійно-інформаційна служба України. [Електронний ресурс]. – рубрика «Періодика». Вайнтруб І. «Людина і світ», — №1. с. 39-43, 1999. Режим доступу: https://risu.org.ua/ua/library/periodicals/lis/lis_1999/lis_99_01/37300.